

تهیه کننده: جابر بدرگو
مدیر دبستان، شهید فیاض بخش، ناحیه یک شیراز

فکر می‌کنید

معلم کارآمدی هستید؟

۱. معلمان کارآمد اهل مطالعه‌اند و با دانایی وارد کلاس می‌شوند.

۲. معلمان کارآمد از آغاز تدریس رابطه خوبی با دانش‌آموزان برقرار می‌سازند و دانش‌آموزان آن‌ها را معلمانی صمیمی و قابل اعتماد می‌دانند. این معلمان به جای رقابت، بر همکاری و مشارکت که یادگیری را برای دانش‌آموزان در پی دارد، تأکید می‌کنند.

۳. هدف کلی معلمان کارآمد، بهبود رابطه بین دانش‌آموزان و رشد دائمی عزت نفس در آن‌هاست.

۴. مهارت افزایش انگیزش در دانش‌آموزان، یکی از نشانه‌های معلمان کارآمد است.

۵. رشد خودپنداره مثبت در دانش‌آموزان که موجب افزایش انگیزه آن‌ها در کلاس درس برای کسب موفقیت می‌شود، از دیگر نشانه‌های این معلمان است.

۶. معلمان کارآمد تدریس خود را با سطح علمی دانش‌آموزان متناسب می‌کنند و هر جا که لازم باشد، به آموزش انفرادی روی می‌آورند. این معلمان اوقات خود را صرف یاددهی - یادگیری و بر پرورش قوه تفکر در دانش‌آموزان تأکید می‌کنند. بدین منظور، می‌کوشند از عملکرد تفکر (شناخت) در انسان اطلاع داشته باشند، زیرا مفهوم یادگیری معنادار بویژه برای رشد قوه فکری دانش‌آموزان، حائز اهمیت است.

۷. معلمان کارآمد به تفاوت‌های فردی دانش‌آموزان از لحاظ چگونگی تفکر حساس‌اند و در این باره آموزش‌های لازم را می‌دهند.

۸. این معلمان به اهمیت حل مسئله در زندگی توجه دارند و در برنامه‌های درسی، بر کسب مهارت حل مسئله به اشکال گوناگون تأکید می‌کنند.

۹. معلمان کارآمد تفکر خلاق را در دانش‌آموزان پرورش می‌دهند؛ آنان از شرایطی که به تفکر خلاق منجر می‌شود، درک درستی دارند و فرایند یادگیری را به نحوی سازمان‌دهی می‌کنند که به پرورش خلاقیت منجر می‌شود.

۱۰. این معلمان به تقویت مهارت‌های اجتماعی توجه خاصی دارند و با تلاش فراوان، دانش‌آموزان را یک شهروند خوب باور می‌آورند و مهربانی، دوستی، فداکاری، کمک به دیگران، رعایت نظافت و... را در وجود آن‌ها نهادینه می‌کنند.

آیا دانش‌آموز خلاق می‌خواهید؟

حل خلاقانه مسئله دو شاخص دارد:

۱. نوآوری (غیرمعمول بودن آن)
 ۲. ارزش یا اعتبار (متناسب بودن آن با شرایط کار)
- تورنس (۱۹۸۸) یکی از دانشمندان معروف در رشته

خلاقیت است که بیشتر حیات علمی خود را صرف طراحی روش‌های کسب خلاقیت در کلاس درس کرده است. توصیه‌های تورنس به معلمان عبارت‌اند از:

۱. سؤالات عجیب و غریب دانش‌آموزان را جدی بگیرید.

دانش‌آموزانی که سؤالات خلاقانه می‌کنند، ممکن است شما را دچار حیرت کنند. بسیاری اوقات به دانش‌آموزانی که سؤالات غیر عادی می‌کنند، گفته می‌شود: «ساکت باش! وقت سؤال کردن نیست! این قدر تند نرو...»

چنین برخوردی باعث می‌شود آن‌ها دیگر سؤال نپرسند و ذهنشان شکوفا نشود. پس با تشویق آنان به پرسیدن، زمینه بروز خلاقیت را در آن‌ها فراهم کنید. اگر تعدادی دانش‌آموز را به هنگام حل مسئله زیر نظر بگیرید، دیر یا زود راه‌حل‌های متفاوت، غیر متعارف و حتی عجیب و غریب آن‌ها را برای حل مسائل درمی‌یابیم. اگر این راه‌حل‌ها با وجود غیر عادی بودن، به نتایج پذیرفتنی بینجامد، خلاقانه است. در غیر این صورت، آن‌ها را راهنمایی کنید.

۲. در همه فکرها نکات مثبت را بیابید.

به فکرها و سؤالات بچه‌ها، برجسب احمقانه، بد و نامربوط نزنید. این کار باعث می‌شود دانش‌آموز از مطرح کردن سؤالات بهتر هم بپرهیزد. نکات مثبت سؤال را بیان و دانش‌آموز را تشویق کنید و نکات بی‌ربط را به فکر و اصلاح واگذار کنید.

۳. به‌طور منظم به خلاقیت دانش‌آموزان پاداش دهید.

پاداش به فعالیت‌های خلاقانه، به بروز خلاقیت بیشتری می‌انجامد. البته از انواع پاداش (لفظی، مسئولیتی و مادی) استفاده کنید.

۴. از دانش‌آموزان خلاقیت بخواهید و آن را به عنوان بخشی از عملکرد علمی‌شان منظور کنید تا خلاقیت بیشتری از خود نشان دهند.

۵. به خلاقیت امتیاز خاص دهید.

با توجه به نقش فرایند ذهنی در تولید خلاقیت، نیاز است به افراد خلاق امتیاز ویژه دهید تا تشویق شوند و به کار خود اهمیت بدهند.

۶. برای رفتارهای خلاق الگو معرفی کنید.

دانش‌آموزانی که «الگو» برای خلاقیت دارند، نسبت به کسانی که این الگو را ندارند، خلاقانه‌تر عمل می‌کنند. شما می‌توانید افراد خلاق را که می‌شناسید معرفی و یا به کلاس دعوت کنید تا الگوی دانش‌آموزان شوند.

منبع

روان‌شناسی تربیتی، جان ای گلاور، ترجمه علینقی خرازی، بخش ۶